

Lok Mahavidyalaya, Wardha.
B.A.-I
Semester-II (Question Bank)
Home Economics

दिर्घोत्तरी प्रश्न :

- 1) गृहविज्ञानाची व्याख्या लिहून गृहअर्थशास्त्राच्या विविध शाखांविषयी सविस्तर लिहा.
- 2) गृहअर्थशास्त्राच्या विविध शाखा सांगून त्यांचा दैनंदिन जिवनातील उपयोग सविस्तर लिहा.
- 3) गृहअर्थशास्त्राची व्याख्या सांगून राष्ट्राच्या विकासात गृहअर्थशास्त्राच्या शिक्षणाचे योगदान स्पष्ट करा.
- 4) गृहअर्थशास्त्र अभ्यासाचे स्वयंरोजगाराच्या दृष्टीने महत्त्व सांगा.
- 5) गृहअर्थशास्त्राच्या विविध शाखांची नावे सांगून त्यापैकी आहाराशास्त्र व गृहव्यवस्थापन या शाखांची सविस्तर माहिती द्या.
- 6) गृहअर्थशास्त्राच्या अभ्यासाने निर्माण होणाऱ्या रोजगार संधी स्पष्ट करा.
- 7) निर्णय प्रक्रीया तिच्या पायऱ्यांद्वारे स्पष्ट करा.
- 8) निर्णय प्रक्रीयेवर परिणाम करणारे घटक विशद करा.
- 9) निर्णयांचे विविध प्रकार उदाहरणांद्वारे स्पष्ट करा.
- 10) निर्णयांचे महत्त्व व परिभाषा लिहा.
- 11) 'निर्णय घेणे'ची परिभाषा लिहून निर्णयाचे प्रकार विस्ताराने लिहा.
- 12) गृहव्यवस्थापनाची परिभाषा लिहून गृहव्यवस्थापनाची प्रक्रीया सविस्तर लिहा.
- 13) गृहव्यवस्थापन प्रक्रियेतील नियोज या पायरीविषयी सविस्तर लिहा.
- 14) गृहव्यवस्थापनात नियंत्रणाचे महत्त्व व पायऱ्या विशद करा.
- 15) मुल्यांकन म्हणजे काय ? मुल्यांकनाचे विविध प्रकार स्पष्ट करा.
- 16) कौटूंबिक साधनसंपत्ती म्हणजे काय ? कौटूंबिक साधनांपैकी मानवीय साधनांची चर्चा करा.
- 17) अमानवीय कौटूंबिक साधनांचे वर्णन करा.
- 18) कौटूंबिक साधनसंपत्तीची परिभाषा लिहून साधनसंपत्तीचे वर्गीकरण करून स्पष्ट करा.
- 19) कौटूंबिक साधनसंपत्तीची व्याख्या लिहून साधनसंपत्तीची वैशिष्ट्ये सविस्तर लिहा.
- 20) कौटूंबिक साधनसंपत्तीच्या व्यवस्थापनावर परिणाम करणाऱ्या घटकांसंबंधी सविस्तर लिहा.
- 21) कौटूंबिक साधनांपासून अधिक समाधान मिळविण्याचे विविध मार्ग सांगा.
- 22) कौटूंबिक अंदाजपत्रकम्हणजे काय ? त्याचे महत्त्व व फायदे स्पष्ट करा.
- 23) कौटूंबिक अंदाजपत्रकाच्या व्याख्या लिहा. अंदाजपत्रकाचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 24) कौटूंबिक अंदाजपत्रकाची व्याख्या लिहून अंदाजपत्रक तयार करण्याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 25) कलेचे मुलघटक म्हणजे काय ते सांगून त्यापैकी कोणत्याही दोन घटकांची माहिती द्या.
- 26) कलेचे मुलघटक लिहा. कोणत्याही चार मुलघटकांविषयी सविस्तर लिहा.
- 27) कलेचे मुलघटक पोत व आकार याविषयी लिहा ?
- 28) रंग व प्रकाश या कलेच्या घटकांचे सवितस्तर वर्णन करा ?
- 29) रेषा ह्या कलेच्या मूलघटकांचे उदाहरणासह वर्णन करा.
- 30) कलेच्या मुलघटकांची नावे सांगून रेषा, आकार व रंग याविषयी लिहा.

- 31) कलेच्या तत्वांची नावे सांगून कोणत्याही दोन तत्वांबाबत सविस्तर लिहा.
- 32) कलेची तत्वे कोणती ? लय व संगती या दोन तत्वांबद्दल सविस्तर लिहा.
- 33) कलेच्या संतुलन या तत्वाचे आकृत्यांसह सपष्टीकरण करा.
- 34) प्राधान्य तत्वाचे सविसतर वर्णन करा.
- 35) पूष्परचनेची व्याख्या लिहून पूष्परचनेचे वेगवेगळे प्रकार सविस्तर लिहा.
- 36) पूष्परचनेचे प्रकार लिहून पूष्परचनेमध्ये कलेच्या तत्वांचा उपयोग सविस्तर लिहा.
- 37) पूष्परचनेचे महत्व स्पष्ट करा. पूष्परचनेसाठी लागणाऱ्या विविध साहित्यांबाबत लिहा.
- 38) पूष्परचना करताना कोणत्या गोष्टी विचारात घ्याल.
- 39) पूष्परचनेचे विविध प्रकार सांगून त्यापैकी जपानी पूष्परचना स्पष्ट करा.
- 40) पूष्परचना व कलेची तत्वे यांचा मेळ कशा प्रकारे साधाल ?

लघूत्तरी/संक्षिप्त लिहा :

- 1) वर्तमानकाळातील स्वयंरोजगाराची आवश्यकता
- 2) विस्तार शिक्षण
- 3) मानवी संबंध
- 4) गृहअर्थशास्त्राचे महत्व
- 5) वस्त्रशास्त्र
- 6) सामूहिक निर्णय
- 7) वैयक्तिक निर्णय
- 8) निर्णय वृक्ष
- 9) निर्णयाचे प्रकार
- 10) सवयीने घेतलेले निर्णय
- 11) निर्णय प्रक्रीया व गृहव्यवस्थापन
- 12) नियोजनाचे महत्व
- 13) गृहव्यवस्थापनाचे महत्व
- 14) नियंत्रण
- 15) मुल्यांकन
- 16) मुल्यांकनाच्या पद्धती
- 17) कौटूंबिक साधनांची मर्यादा
- 18) साधनसंपत्तीची उपयोगीता वाढविणे
- 19) नियोजनाचे फायदे
- 20) स्वमुल्यांकन
- 21) मानवीय साधनसंपत्ती
- 22) अमानवीय साधनसंपत्ती
- 23) संतुलित अंदाजपत्रक

- 24) बचतीचे अंदाजपत्रक
- 25) कौटूंबिक अंदाजपत्रकाचे प्रकार
- 26) रंग
- 27) आकार
- 28) पोत
- 29) रेषा
- 30) विचार
- 31) प्रकाश
- 32) अवकाश
- 33) लय : कलेचे तत्व
- 34) संगती : कलेचे एक तत्व
- 35) प्राधान्य : कलेचे एक तत्व
- 36) प्रमाणबद्धतेच्या तत्वांचा वापर करून कशाप्रकारे सजावट कराल.
- 37) संतूलन : कलेचे एक तत्व
- 38) संगतीचे महत्व व उपयोग
- 39) लयीचे महत्व व उपयोग
- 40) परंपरागत पूष्परचना
- 41) शुष्क पूष्परचना
- 42) फुले तोडतांना घ्यावयाची काळजी
- 43) पूष्परचनेकरीता आवश्यक साहित्य
- 44) पूष्पपात्र
- 45) पूष्परचनेत कलेच्या तत्वांचा उपयोग
- 46) पूष्परचना करतांना लक्षात ठेवावयाच्या बाबी
- 47) पीन होल्डर

अतिसंक्षिप्त लिहा :

- 1) गृहअर्थशास्त्राची व्याख्या
- 2) आहारशास्त्र
- 3) गृहअर्थशास्त्राची विविध शाखा
- 4) स्वयंरोजगार
- 5) मानवीसंबंध
- 6) निर्णय घेणे
- 7) व्यक्तीगत निर्णय
- 8) सामूहिक निर्णय
- 9) निर्णयवृक्षाचा नमूना

- 10) गृहव्यवस्थापनाची व्याख्या
- 11) कौटुंबिक साधनसंपत्तीची व्याख्या
- 12) मानवीय साधनसंपत्तीची नावे
- 13) औपचारीक मुल्यांकन
- 14) अनौपचारीक मुल्यांकन
- 15) अमानवीय साधनसंपत्तीची नावे
- 16) शक्ती
- 17) वेळ
- 18) ज्ञान
- 19) अंदाजपत्रकाचे तोटे
- 20) कौटुंबिक अंदाजपत्रकाची व्याख्या
- 21) सामूदायिक सोयींची नावे
- 22) प्रकाशाचे प्रकार
- 23) रंगाचे गुणधर्म
- 24) पोताचे प्रकार
- 25) रेषांचे प्रकार
- 26) अवकाश
- 27) दृकपोत
- 28) अप्रत्यक्ष आवकाशाची परिभाषा
- 29) पारंपारीक व्याख्या
- 30) प्रमाणाची व्याख्या
- 31) संगतीची व्याख्या
- 32) संतूलनाची व्याख्या
- 33) समान संतूलन
- 34) लयीची व्याख्या
- 35) प्राधान्याची व्याख्या
- 36) स्वच्छंद लय
- 37) नियमानुसार लय
- 38) संतूलानाचे प्रकार
- 39) पूष्परचनेची व्याख्या
- 40) शूष्क पूष्परचना
- 41) अल्पाकृती पूष्परचना
- 42) पूष्पपात्रे
- 43) तरंगती पूष्परचना

- 44) पूष्परचनेच्या आकारांची नावे
- 45) पूष्परचनेच्या प्रकारांची नावे
- 46) पूष्परचनेचे साहित्य
- 47) त्रिकोणी पूष्परचना
- 48) स्तंभाकार पूष्परचना

Lok Mahavidyalaya, Wardha.
B.A.-I
Semester-II (Question Bank)
Home Economics

दिर्घोत्तरी प्रश्न :

- 1) गृहयोजनेची कोणतेही चार तत्वे सविस्तर लिहा.
- 2) कुटूंब निवासाच्या गरजांविषयी सविस्तर माहिती द्या.
- 3) निवासाकरीता जागेची निवड करताना कोणकोणत्या गोष्टी विचारात घ्याव्या लागतात ? सविस्तर लिहा.
- 4) गृहयोजनेची तत्ते सांगू कुठलीही पाच तत्वे सविस्तर लिहा.
- 5) घराची अभिमूखता म्हणजे काय ? त्यावर कोणकोणत्या घटकांचा परिणाम होतो ते लिहा.
- 6) घरातील जेवणाची खोली व झोपण्याची खोली यांचे कसे आयोजन करावे.
- 7) कार्यसरलीकरणाची परिभाषा लिहून कार्यसरलीकरणाच्या तत्वाबद्दल माहिती द्या.
- 8) कार्यसरलीकरण म्हणजे काय ? कार्यसरलीकरणाचे औपचारीक तंत्र स्पष्ट करा.
- 9) कार्यसरलीकरणाची परिभाषा देऊन त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- 10) काम करण्याच्या पद्धतीतील सुधारणा स्पष्ट करा.
- 11) मुंडेलच्या परिवर्तनाचे वर्ग स्पष्ट करा.
- 12) मानसिक थकवा म्हणजे काय ते सांगून तो टाळण्याचे उपाय स्पष्ट करा.
- 13) वेळेच्या व्यवस्थापनाची परिभाषा लिहून वेळेच्या व्यवस्थापनाच्या पायऱ्या सविस्तर लिहा.
- 14) उर्जा व्यवस्थापन म्हणजे काय ते लिहून उर्जा व्यवस्थापनाची प्रक्रीया सविस्तर लिहा.
- 15) वेळेची परिभाषा लिहून वेळेचे प्रकार विस्तारपूर्वक लिहा.
- 16) वेळेच्या व्यवस्थापनातील तंत्राबाबत सविस्तर लिहा.
- 17) थकव्याची परिभाषा लिहून त्याची कारणे सांगा ? तसेच थकव्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 18) थकव्याची कारणे, लक्षणे सांगून थकवा दूर करण्याचे उपाय सविसतर लिहा.
- 19) रंगाची परिभाषा देवून विविध रंगयोजनांबद्दल सविस्तर लिहा.
- 20) रंगाचे वर्गीकरण कशाप्रकारे केले जाते ते लिहा. रंगांचे गुणधर्म स्पष्ट करा.
- 21) संबंधीत रंगयोजनेविषयी उदाहरणासह सविस्तर लिहा.
- 22) विरोधी रंगयोजना व त्याचे प्रकार यांचे वर्णन करा.
- 23) रंगाचे महत्व सांगून रंगाचे वर्गीकरण विस्तारपूर्वक लिहा.
- 24) ग्राहक शिक्षण म्हणजे काय ? ग्राहकांच्या समस्या विशद करा.
- 25) ग्राहकांच्या हक्काबद्दल सविस्तर लिहा.
- 26) ग्राहकांची व्याख्या लिहून ग्राहकांच्या जबाबदाऱ्या स्पष्ट करा.
- 27) ग्राहक सेरक्षण कायदा 1986 स्पष्ट करा.
- 28) ग्राहकांची भूमिका सविस्तर सपष्ट करा.
- 29) फर्निचरच्या निवडीवर परिणाम करणारे घटक कोणते ते लिहा.
- 30) फर्निचरची मांडणी करताना कोणकोणती काळजी घ्यावी लागते ते स्पष्ट करा.

- 31) फर्निचरच्या विविध शैली स्पष्ट करा.
- 32) फर्निचरचे प्रकार लिहून साहित्याप्रमाणे फर्निचरच्या प्रकारावषियी माहिती द्या.
- 33) काम करण्याकरीता वापरल्या जाणाऱ्या फर्निचरचे वर्णन करा.
- 34) विविध प्रकारच्या फर्निचरची निगा कशी राखाल.
- 35) संग्रह करण्याकरीता वापरण्यात येणाऱ्या फर्निचर विषयी स्पष्टीकरण लिहा.
- 36) स्वयंरोजगारासाठीची मार्गदर्शक तत्वे सांगून त्यातील नोंदणी व व्ययनिर्धारण याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 37) स्वयंरोजगाराची मार्गदर्शक तत्वे सांगून त्यातील कोणत्याही तीन तत्वांबद्दल सविस्तर लिहा.

लघूत्तरी प्रश्न :

- 1) घराचे महत्त्व
- 2) घराच्या नकाशातील कोणतीही सात चिन्ह
- 3) जमिनीचे प्रकार
- 4) अभिमूखता
- 5) सामाजिक व आर्थिक गरज
- 6) बैठक खोलीचे नियोजन
- 7) वायूवीजन
- 8) प्रशस्तपना
- 9) एकांतता
- 10) कामातील लय
- 11) समय जागरूकता
- 12) गति अवधानता
- 13) कार्यसरलीकरणात सवयीत बदलाचे महत्त्व
- 14) थकव्याचे प्रकार स्पष्ट करा.
- 15) शारीरिक थकवा कसा दूर करावा.
- 16) कंटाळ्यामुळे येणारा थकवा
- 17) वैफल्यामुळे येणारा थकवा
- 18) थकव्याची कारणे लिहा.
- 19) समय व्यवस्थापन म्हणजे काय.
- 20) वेळेच्या नियोजनाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- 21) उर्जा व्यवस्थापनावर परिणाम करणारे घटक
- 22) रंगनाम
- 23) शितरंग व उष्णरंग
- 24) रंगचक्र
- 25) रंगछटा
- 26) रंगाचे उगमस्थान

- 27) रंगकांती
- 28) ग्राहक संरक्षण कायदा 1986 ठळक वैशिष्ट्ये लिहा.
- 29) ग्राहकांची भूमीका संक्षिप्त लिहा.
- 30) केंद्रीय ग्राहक संरक्षण समितीचे उद्देश्य लिहा.
- 31) परंपरागत शैलीचे फर्निचर
- 32) संग्रह करण्याकरीता वापरले जाणारे फर्निचर
- 33) बैठक खोलीतील फर्निचरची मांडणी
- 34) फर्निचरची मांडणी
- 35) गादीच्या फर्निचरची निगा व काळजी
- 36) काम करण्याकरीता लागणारे फर्निचर
- 37) झोपण्याच्या खोलीतील फर्निचरची मांडणी
- 38) लाकडी फर्निचर
- 39) नोंदणी
- 40) कर्ज सूविधा
- 41) प्रकल्प अहवाल
- 42) लेबल
- 43) संवेष्टन
- 44) प्रक्रीया आराखडा
- 45) कृती आराखडा
- 46) मार्ग आराखडा

अतिसंक्षिप्त प्रश्न :

- 1) संरक्षण
- 2) लवचीकता
- 3) खोल्याचे एकत्रीकरण
- 4) वायूविजन
- 5) गृहयोजनेच्या चार तत्वांची नावे लिहा.
- 6) नकाशातील चार चिन्ह काढा.
- 7) जिना
- 8) L आकाराचे स्वयंपाक घर
- 9) U आकाराचे स्वयंपाक घर
- 10) कार्यसरलीकरणाची व्याख्या
- 11) रोध घड्याळ पद्धत
- 12) समय नियोजनाचे फायदे
- 13) जैविक वेळ

- 14) फावला वेळ
- 15) समय मूल्य
- 16) थकव्याची लक्षणे
- 17) जीवनचक्राच्या विभिन्न अवस्थांमध्ये उर्जेची मागणी
- 18) रंगाची नावे
- 19) एकरंगीय रंगयोजना
- 20) पूढे सरणारे रंग
- 21) उष्ण रंगाची नावे
- 22) रंगयोजनांची नावे
- 23) रंगछटा
- 24) प्राथमिक रंग
- 25) दुय्यम रंग
- 26) माध्यमिक रंग
- 27) तृतीय श्रेणीचे रंग
- 28) समीप रंगयोजना
- 29) रंगांचे उगमस्थान
- 30) रंगनाम
- 31) रंगक्रांती
- 32) जाहीरात
- 33) सुरक्षिततेचा हक्क
- 34) ग्राहक शिक्षणाचा हक्क
- 35) राष्ट्रीय आयोग
- 36) राज्य आयोग
- 37) लेबलचे महत्व
- 38) व्ययनिर्धारणावर परिणाम करणारे घटक
- 39) संवेष्टनाचे कार्य
- 40) संवेष्टनाचे फायदे
- 41) लेबलची व्याख्या
- 42) स्वयंरोजगाराची व्याख्या
- 43) ग्राहकांचे कोणतेही दोन हक्क

Lok Mahavidyalaya, Wardha.
B.A.-II
Semester-III (Question Bank)
Home Economics

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit - 1)

- 1) स्वास्थ्य्याची परिभाषा लिहून स्वास्थ्य्याची परिणामे सविस्तर लिहा.
- 2) आहार व पोषणशास्त्राचा इतिहास विस्तारपूर्वक लिहा.
- 3) पोषण व आहारशास्त्राचे उद्देश लिहून त्याचे महत्व स्पष्ट करा.
- 4) अन्नाची परिभाषा लिहून अन्नाचे कार्य स्पष्ट करा.
- 5) कार्बोदकांचे वर्गीकरण करून कार्य व अभावाचे परिणाम याबद्दल लिहा.
- 6) कार्बोदकांचे वर्गीकरण करून कार्य व प्राप्तीची साधने याबद्दल लिहा.
- 7) कार्बोदकांचे वर्गीकरण करून अभावाचे व आधिक्याचे परिणाम तसेच प्राप्तीच्या साधनांविषयी सविस्तर लिहा.
- 8) स्निग्धपदार्थांचे वर्गीकरण करून कार्य व प्राप्तीची साधने याबद्दल लिहा.
- 9) प्रथिनांचे वर्गीकरण करून प्रथिनांचे कार्य, प्राप्तीची साधने व अभावाच्या परिणामांबाबत सविसतर लिहा.
- 10) प्रथिनांचे वर्गीकरण करून कार्याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 11) आहारातून मिळणारे पोषक घटक किती व कोणते ते सांगून प्रथिनांवर सविस्तर चर्चा करा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit - 2)

- 12) कॅल्शियमचे कार्य, शोषण, अभावाचे परिणाम याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 13) कॅल्शियमचे कार्य, प्राप्तीची साधने, कॅल्शियमचा समतोल याबद्दल लिहा.
- 14) फॉस्फरस या खनिजाविषयी सविस्तर लिहा.
- 15) लोहाचे कार्य, शोषण, अभावाचे परिणाम याबद्दल स्पष्ट करा.
- 16) आयोडीनचे कार्य, अभावाचे परिणाम, प्राप्तीची साधने याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 17) जिवनसत्वांचे वर्गीकरण करून जीवनसत्व अ चे कार्य व अभावाचे परिणाम याबद्दल लिहा.
- 18) जीवनसत्व ड चे कार्य, गुणधर्म, प्राप्तीची साधने व अभावाचे परिणाम याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 19) जीवनसत्व के चे गुणधर्म, कार्य व अभावाच्या परिणामबद्दल सविस्तर लिहा.
- 20) जीवनसत्व ई बद्दल सविस्तर लिहा.
- 21) थायमिनचे कार्य, गुणधर्म व अभावाचे परिणाम याबद्दल लिहा.
- 22) पाणी याबद्दल सविस्तर लिहा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न ह: (Unit - 3)

- 23) रेषाळ पदार्थांचे वर्गीकरण, कार्य व अभावाचे परिणाम याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 24) कॅलरीची परिभाषा लिहून कॅलरीच्या (उर्जेच्या) मागणीवर परिणाम करणारे घटक याबद्दल सविस्तर लिहा.
- 25) आधार चयापचय म्हणजे काय ? आधार चयापचय दरावर परिणाम करणाऱ्या घटकांविषयी लिहा.
- 26) प्रतिऑक्सीडीकारकांबद्दल सविस्तर लिहा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit - 4)

- 27) तृणधान्याविषयी सविस्तर लिहा.

- 28) अन्नपदार्थांचे वर्गीकरण करून तृणधान्याची रचना लिहून गव्हाविषयी चर्चा करा.
- 29) द्विदल धान्याचे महत्व व पोषक घटकांविषयी लिहा.
- 30) अन्न शिजवण्याची परिभाषा लिहून अन्न शिजविण्याच्या पद्धतीसंबंधी सविस्तर लिहा.
- 31) अन्न शिजवण्याचे उद्देश लिहून अन्न शिजवल्यामूळे पोषक घटकांवर होणारे परिणाम लिहा.
- 32) दूध व दूधाच्या पदार्थांविषयी सविस्तर लिहा.

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -1)

- 1) पोषण व स्वास्थ्याचा संबंध
- 2) अन्न व स्वास्थ संबंध
- 3) अन्नाचे कार्य
- 4) कार्बोदकांच्या आधिक्याचे परिणाम
- 5) आवश्यक स्निग्धाम्ल
- 6) कार्बोदकांच्या अभावाचे परिणाम
- 7) एकशर्करेय
- 8) स्निग्धांचे गुणधर्म
- 9) स्निग्धांच्या आधिक्याचे परिणाम
- 10) कॉशिऑरकर
- 11) प्रथिनांची पारस्परिक पुरवणी
- 12) नत्रसमातोल
- 13) प्रथिनांचे कार्य
- 14) बहुशर्करेय

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit - 2)

- 1) सोडीयमचे कार्य
- 2) लोहाचे कार्य
- 3) रातआंधळेपणा
- 4) मग्नेशियमचे कार्य
- 5) आयोडीन अभावाचे परिणाम
- 6) खनिज पदार्थांचे कार्य
- 7) लोहाच्या अभावाचे परिणाम
- 8) जीवनसत्व के च्या अभावाचे परिणाम
- 9) जीवनसत्व बी2 चे कार्य
- 10) निआसरीन अभावाचे परिणाम
- 11) रिंबोपलेवीन अभावाचे परिणाम
- 12) जीवनसत्व बी6 चे गुणधर्म
- 13) फोलीक आम्ल अभावाचे परिणाम

- 14) जीवनस्तव बी12 ची प्राप्तीची साधने
- 15) थायमिनचे कार्य
- 16) मुडदूस
- 17) पाण्याचे कार्य
- 18) पाण्याचा समतोल
- 19) शरीरातील पाण्याचा नाश

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit - 3)

- 1) रेषाळ पदार्थांची घटना
- 2) रेषाळ पदार्थांच्या प्राप्तीची साधने
- 3) रेषाळ किंवा तंतूमय पदार्थांचे आधिक्याचे परिणाम
- 4) तंतूमय पदार्थांचे कार्य
- 5) बॉब कॅलरी मीटर
- 6) ॲटवॉटर रोझा बेनेडिक्ट कॅलरीमीटर
- 7) अन्नपदार्थांचे ज्वलनमूल्य
- 8) प्रतिऑक्सीडीकरणाची साधने
- 9) प्रतिऑक्सीडीकारक संरक्षक प्रणाली.

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit - 4)

- 1) मसल्याचे पदार्थ
- 2) पेय पदार्थ
- 3) दूध हे अमृत आहे स्पष्ट करा.
- 4) फळे व भाज्यांना संरक्षक अन्न म्हणतात स्पष्ट करा.
- 5) साखर व गूळ
- 6) दूध व दूधाचे पदार्थ
- 7) अंड्याची रचना
- 8) स्फूर्ती/उत्साह देणारे पेय
- 9) अन्न शिजवण्याचे उद्देश
- 10) उकळणे
- 11) सूर्यचूल
- 12) पोषकीय नियोजनाचे उद्देश
- 13) खेळाडूंच्या आहारासंबंधी आवश्यक सूचना

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit - 1)

- 1) स्वास्थ्याची व्याख्या
- 2) पोषणाची व्याख्या
- 3) पोषक घटक

- 4) पर्याप्त पोषण
- 5) आहारनियमनशास्त्र
- 6) आहाराचा दर्जा
- 7) अन्नाची परिभाषा
- 8) अन्नाचे सुरक्षात्मक कार्य
- 9) अन्नाचे मानसिक कार्य
- 10) अन्नाचे मानसिक कार्य
- 11) प्रथिनांची प्राप्तीस्थाने
- 12) कार्बोदकांची प्राप्तीस्थाने
- 13) स्निग्धांची प्राप्तीस्थाने
- 14) स्निग्धांम्लाचे प्रकार

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit - 2)

- 1) सोडीयमची प्राप्तीस्थाने
- 2) मॅग्नेशियमची प्राप्तीस्थाने
- 3) लोहाची प्राप्तीस्थाने
- 4) आयोडीनची प्राप्तीस्थाने
- 5) जीवनसत्व बी₁ ची प्राप्तीस्थाने
- 6) रिबोफ्लेवीन प्राप्तीचे स्रोत
- 7) फोलीक आम्लाची प्राप्तीची साधने
- 8) निआसीनची प्राप्ती साधने
- 9) जीवनसत्व क चे शोषण
- 10) जीवनसत्व अ चे शोषण
- 11) जीवनसत्व अ ची प्राप्तीस्थाने
- 12) पाण्याचे धनात्मक संतुलन
- 13) पाण्याचे ऋणात्मक संतुलन

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit - 3)

- 1) रेषाळ पदार्थांची प्राप्तीची साधने
- 2) रेषाळ पदार्थांचे वर्गीकरण
- 3) आधार चयापचय व्याख्या
- 4) ज्वलनमूल्य प्रत्यक्ष पद्धत
- 5) ज्वलनमूल्य अप्रत्यक्ष पद्धत
- 6) प्रतिऑक्सीडीकारकाची परिभाषा
- 7) प्राथमिक प्रतिऑक्सीडीकारक
- 8) दुय्यम प्रतिऑक्सीडीकारक

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit - 4)

- 1) तेलबिया नावे लिहा
- 2) पालेभाज्या नावे लिहा
- 3) फळांचे प्रकार
- 4) मसाल्याचे पदार्थ
- 5) स्फूर्ती देणारे प्ये
- 6) नशा देणारे पेय
- 7) दूधाचे पदार्थ
- 8) अन्न शिजवणे व्याख्या
- 9) पोषकीय नियोजनाचे उद्देश
- 10) चरबी जाळणारे पदार्थ

Lok Mahavidyalaya, Wardha.
B.A.-II
Semester-IV (Question Bank)
Home Economics

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -1)

- 1) आहार आयोजनाच्या तत्वांबद्दल सविस्तर लिहा.
- 2) समतोल आहार म्हणजे काय हे लिहून समतोल आहारावर परिणाम करणाऱ्या घटकांविषयी लिहा.
- 3) समतोल आहाराची परिभाषा लिहून समतोल आहारातील विविध पोषक घटकांविषयी स्पष्ट करा.
- 4) गर्भावस्थेतील स्त्री करीता आवश्यक पोषक घटक लिहून एक दिवसीय आहार आयोजन तयार करा.
- 5) शैशावावस्थेतील शिशूकरीता आवश्यक पोषक घटक लिहून एक दिवसीय आहार आयोजन तयार करा.
- 6) शालेय बालकांकरीता आवश्यक पोषक घटक लिहून एक दिवसीय आहार आयोजन तयार करा.
- 7) दुग्धसृजन काळातील स्त्रीसाठी आहार आयोजन करतांना कोणते घटक विचारात घ्याल.
- 8) किशोरावस्थेतील मुलींकरीता आवश्यक पोषक घटक लिहून एक दिवसीय आहार आयोजन लिहा.
- 9) वृद्धावस्थेतील आवश्यक पोषक घटक लिहून वृद्धांकरीता एक दिवसीय आहार आयोजन तयार करा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -2)

- 1) मधूमेह रोगाची कारणे व लक्षणे लिहून मधूमेही व्यक्तींकरीता एक दिवसाची आहार योजना लिहा.
- 2) आहारोपचाराची परिभाषा लिहून बद्धकोष्ठता रोगाची कारणे व लक्षणे सांगून रुग्णांकरीता एक दिवसीय आहार आयोजन करा.
- 3) रक्तक्षयाची कारणे व लक्षणे सांगून रक्तक्षय झालेल्या रुग्णांकरीता एक दिवसीय आहार आयोजन करा.
- 4) सिकलसेल आजाराची कारणे, लक्षणे सांगून रुग्णांकरीता एक दिवसीय आहार आयोजन करा.
- 5) पोषण शिक्षण म्हणजे काय ते सांगून पोषण शिक्षणाच्या पद्धती सविस्तर लिहा.
- 6) पोषण शिक्षणाची परिभाषा लिहून पोषण शिक्षणाचे उद्देश स्पष्ट करा.
- 7) पोषण शिक्षण म्हणजे काय ते सांगून पोषण शिक्षणाचे महत्व व उद्दिष्ट स्पष्ट करा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -3)

- 1) अन्नविषबाधेचे प्रकार लिहून प्रतिबंधात्मक उपाय स्पष्ट करा.
- 2) अन्नदूषितीकरणेची कारणे सविस्तर लिहा.
- 3) अन्नविषबाधा होण्याची कारणे व उपाययोजना स्पष्ट करा.
- 4) अन्नसंरक्षण म्हणजे काय ? अन्नसंरक्षणाचे महत्व सांगा.
- 5) अन्नसंरक्षणाच्या विविध पद्धतींचे थोडक्यात वर्णन करा.
- 6) अन्नसंरक्षण म्हणजे काय ? अन्न संरक्षणाच्या पद्धती लिहून कोणत्याही दोन पद्धतींविषयी सविस्तर लिहा.
- 7) अन्न भेसळ म्हणजे काय ? अन्न कशी ओळखावी.
- 8) अन्न भेसळीची परिभाषा लिहून अन्न भेसळीची कारणे स्पष्ट करा.
- 9) अन्न भेसळ म्हणजे काय ते सांगून अन्न भेसळीचे परिणाम लिहा.
- 10) अन्न भेसळीची परिभाषा सांगून अन्न भेसळीचे स्वास्थ्यावर होणारे दूष्परिणाम सांगा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -4)

- 1) अन्नाची पोषण गुणवत्ता वाढविण्याच्या पद्धतींबद्दल सविस्तर लिहा.
- 2) अन्नाच्या पोषणाविषयक दर्जा सुधारण्याच्या पद्धतींची नावे सांगून कोणत्याही तीन पद्धती सविस्तर लिहा.
- 3) भारतातील कुपोषणाची कारणे सांगा.
- 4) कुपोषणची परिभाषा लिहून कुपोषण दूर करण्याचे उपाय सविस्तर लिहा.
- 5) भारतातील आहारीय समस्यांबद्दल सविस्तर चर्चा करा.
- 6) भारतातील कुपोषणाची कारणे सांगून त्यावरील उपाययोजनांवर सविस्तर चर्चा करा.

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -1)

- 1) आहार आयोजनाची तत्त्वे
- 2) वृद्धावस्थेतील आहार आयोजन
- 3) समतोल आहाराचे घटक
- 4) किशोरावस्थेतील आहार आयोजन
- 5) स्तनपानाचे फायदे
- 6) पुरक आहार
- 7) शैशवावस्थेत आईचे दुध देण्याची कारणे
- 8) गर्भावस्थेत आहारयोजना करित असतांना लक्षात ठेवायच्या गोष्टी
- 9) वृद्धावस्थेतील संतुलीत आहार

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -2)

- 1) अतिसाराची कारणे
- 2) सिकलसेल ॲनिमीया कारणे व लक्षणे
- 3) बद्धकोष्ठतेचे प्रकार
- 4) ॲसीडीटीची लक्षणे व कारणे
- 5) आहाराचे प्रकार
- 6) सिकलसेल झालेल्या रुग्णाकरीता आहार आयोजन
- 7) रक्तक्षय झालेल्या रुग्णाकरीता एकदिवसीय आहार तालीका
- 8) रक्तक्षयाची कारणे व लक्षणे
- 9) अतिसारातील /हगवण आहार आयोजन
- 10) मधूमेहाची परिक्षा
- 11) मधूमेहाची कारणे व लक्षणे
- 12) व्याख्यान पद्धती
- 13) पोषण शिक्षणाची प्रयोगात्मक पद्धती
- 14) पोषण शिक्षणाचे दृक-श्राव्य माध्यमे
- 15) पोषण शिक्षणाची साधने

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -3)

- 1) अन्न संरक्षणाचे महत्त्व
- 2) अन्न दुषितीकरणाची आंतरिक कारणे
- 3) रासायनिक विषबाधेचे प्रकार
- 4) अन्न दुषितीकरणाची कारणे
- 5) गुणवत्ता मानके
- 6) अन्न भेसळी विषयक कायदे
- 7) रासायनिक अन्न संरक्षकांचा उपयोग करून अन्न संरक्षण
- 8) रेफ्रीजरेशन
- 9) डब्यांच्या साहाय्याने अन्नसंरक्षण
- 10) धान्य संग्रह
- 11) अन्नभेसळीवर उपाय
- 12) केशर व हळदीतील भेसळ ओळखण
- 13) दही व हिंगातील भेसळ ओळखणे

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -4)

- 1) मोड आणणे (Germination)
- 2) खमिरीकरण (Fermentation)
- 3) पूरक पदार्थांचा पूरवठा (Supplementation)
- 4) पर्यायी पदार्थ (Substitution)
- 5) दृढीकरण व समृद्धीकरण
- 6) F.A.O
- 7) N.I.N
- 8) CARE
- 9) कुपोषणाची कारणे
- 10) कुपोषणात आहाराबाबत समस्या
- 11) कुपोषणातील उपाययोजना

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -1)

- 1) समतोल आहाराची व्याख्या
- 2) पूरक आहार
- 3) जिवनचक्राच्या अवस्था
- 4) प्रौढावस्थेत वर्गीकरण
- 5) समतोल आहारातील पोषक घटक

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -2)

- 1) आहारोपचार
- 2) पोषण शिक्षणाची परिभाषा
- 3) आरोग्याची व्याख्या
- 4) द्रव आहार (Liquid Diet)
- 5) मऊ (Soft Diet)
- 6) अर्ध-द्रव आहार (Semi Liquid Diet)
- 7) मधूमेहाची लक्षणे
- 8) मधूमेहाचे प्रकार
- 9) बद्धकोष्ठतेचे प्रकार
- 10) शैक्षणिक सहली

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -3)

- 1) अन्नविषबाधा
- 2) अन्नदूषितीकरणाची आंतरीक कारणे
- 3) अन्नदूषितीकरणाची बाह्य कारणे
- 4) अन्नसंरक्षणाची परिभाषा
- 5) रासायनिक अन्नसंरक्षकांची नावे
- 6) धान्यसंग्रह शास्त्रीय पद्धतीने करण्याकरीता कोणत्या संस्था मदत करतात.
- 7) पाश्चरायझेशन
- 8) मिठाच्या साहाय्याने अन्नसंरक्षण
- 9) वाळविणे
- 10) अन्नभेसळीची व्याख्या
- 11) एगमार्क
- 12) इंडीयन स्टॅंडर्ड इन्स्टीट्यूट (ISI)
- 13) चहातील भेसळ ओळखणे
- 14) हळदपावडरमधील भेसळ
- 15) रव्यातील भेसळ

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit - 4)

- 1) धान्य अंकुरीत करणे
- 2) खमिरीकरण
- 3) दुधाला पर्यायी पदार्थ
- 4) दृढीकरण
- 5) समृद्धीकरण

- 6) कणकेचे दृढीकरण
- 7) कुपोषणाची व्याख्या
- 8) अतीपोषणाची व्याख्या
- 9) अल्पपोषणाची व्याख्या
- 10) मीठाचे दृढीकरण

Lok Mahavidyalaya, Wardha.
B.A.-III
Semester-V (Question Bank)
Home Economics

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -1)

- 1) वाढ व विकासाची सर्वसामान्य तत्वे स्पष्ट करा.
- 2) बालविकास म्हणजे काय ? त्याचे महत्व व व्याप्ती याबाबत सविस्तर लिहा.
- 3) बालविकासाची व्याख्या सांगून विकासाची तत्वे सविस्तर लिहा.
- 4) बालविकासाच्या प्रमुख पद्धतींची नावे सांगून बालक-पालक संबंधात त्यांची भूमिका स्पष्ट करा.
- 5) वाढ व विकासाची परिभाषा लिहून त्यातील फरक स्पष्ट करा.
- 6) बालकांच्या विकासाची व्याख्या लिहून अनुवंशीकतेच्या परिणामाविषयी लिहा.
- 7) वाढ व विकासावर परिणाम करणाऱ्या घटकांची चर्चा करा.
- 8) विकासाच्या विविध अवस्थांचे वर्णन करा.
- 9) वाढ व विकासाला मारक प्रेरक ठरणाऱ्या घटकांची माहीती द्या.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -2)

- 1) जन्मपूर्व विकासाच्या अवस्थांचे सविस्तर वर्णन करा.
- 2) जन्मपूर्व विकासावर परिणाम करणाऱ्या घटकांचे वर्णन करा.
- 3) गर्भावस्थेतील आहाराबाबत असणारे गैरसमज व त्याचे आरोग्यावर होणारे परिणाम व शिफारशी.
- 4) जन्मपूर्व विकासातील आनुवंशिकतेची यंत्रणा स्पष्ट करा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -3)

- 1) नवजात अवस्था म्हणजे काय ते सांगून नवजात अवस्थेची वैशिष्ट्ये लिहा.
- 2) शैशवावस्थेची वैशिष्ट्ये स्पष्ट करा.
- 3) नवजाताची व्याख्या लिहून नवजाताचे समायोजन सविस्तर लिहा.
- 4) शैशवावस्थेतील शारीरिक विकासाचे वर्णन करा.
- 5) शैशवावस्थेतील भाषापूर्व विकासाच्या पायऱ्या स्पष्ट करा.
- 6) नवजात अवस्थेची वैशिष्ट्ये सांगून नवजात अवस्थेचे वर्गीकरण स्पष्ट करा.
- 7) जन्मोत्तर समायोजनावर परिणाम करणारे घटक
- 8) शैशवावस्थेतील कारक विकासाचे महत्व, वैशिष्ट्ये विशद करा.
- 9) शैशवावस्थेतील कारक विकासाची वैशिष्ट्ये सांगून कारक कौशल्य विशद करा.
- 10) नवजात अवस्थेतील प्रतिक्रिया स्पष्ट करा.
- 11) शैशवावस्थेतील संवेदनांचा / ज्ञानेंद्रियांचा विकास स्पष्ट करा.

दिर्घोत्तरी प्रश्न : (Unit -4)

- 1) लसीकरण म्हणजे काय ते सांगून लसीकरणाचे महत्व स्पष्ट करा.
- 2) पूरक आहार म्हणजे काय ते सांगून पूरक आहाराचे महत्व स्पष्ट करा.
- 3) बिगर सरकारी संस्थांच्या कार्याचे बालविकासातील योगदान स्पष्ट करा.
- 4) पूरक आहार म्हणजे काय ते सांगून पूरक आहार कसा व केव्हा द्यावा.

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -1)

- 1) वाढ व विकास यातील फरक
- 2) अनुवंशिकताही
- 3) वातावरण
- 4) बालविकासाची व्याप्ती
- 5) बालविकासाचे महत्व
- 6) बालविकासाचा अर्थ
- 7) वाढ व विकासाला मारक घटक
- 8) वाढ व विकासाला प्रेरक घटक
- 9) वाढ व विकासाची तत्त्वे
- 10) विकासाच्या अवस्था

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -2)

- 1) जिनोटार्इप व फिनोटार्इप
- 2) जुळी मूले
- 3) लिंग निश्चीती
- 4) रंगसुत्रे
- 5) भ्रूणावस्था
- 6) गर्भावस्थेतील आहाराबाबत चूकीच्या समजुती व शिफारशी
- 7) वार
- 8) नाळ
- 9) गर्भावर व मातेवर होणारे परिणाम
- 10) मातेचे वय
- 11) गर्भाचा विकास
- 12) फलीत बिजावस्था

13) भृणावस्था

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -3)

- 1) संवेदन क्षमतांचा विकास
- 2) नवजात अवस्थेतील समायोजन
- 3) शैशवावस्थेतील धोके
- 4) नवजात अवस्थेतील मोरो प्रतिक्षेपक व बॉबिनस्की प्रतिक्षेपक क्रिया
- 5) शैशवावस्थेतील भाषपूर्व विकास
- 6) कारक कौशल्य
- 7) कारक विकासाचे वैशिष्ट्ये
- 8) कारक विकासाचे महत्व
- 9) शैशवावस्थेतील धोके
- 10) नवजात अवस्थेची वैशिष्ट्ये
- 11) नवजात अवस्थेतील धोके
- 12) कारक विकासाची तत्वे

लघूत्तरी प्रश्न : (Unit -4)

- 1) पूरक आहाराचे वर्गीकरण/प्रकार
- 2) लसीकरणाचे महत्व
- 3) कोणत्याही पाच लसींची माहिती
- 4) लसीकरण तक्ता
- 5) पूरक आहाराचे महत्व
- 6) पूरक आहार कसा व केव्हा द्यावा
- 7) बिगर संस्थांची कार्ये

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -1)

- 1) वाढ
- 2) विकास
- 3) अनुवंशिकता
- 4) वातावरण
- 5) विकासाच्या अवस्था
- 6) बालविकासाची व्याख्या

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -2)

- 1) एकांड जुळी
- 2) बंधुभावी जुळी
- 3) जिनोटार्ईप
- 4) रंगसुत्रे
- 5) रंगमणी
- 6) मोरुला अवस्था
- 7) फिनोटार्ईप
- 8) फलितीकरण
- 9) आर.एच.घटक

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -3)

- 9) नवजात अवस्था व्याख्या
- 2) शैशवावस्था व्याख्या
- 3) शारीरिक विकास
- 4) कारक विकास व्याख्या
- 5) पदतलिय प्रतिक्षेपक क्रिया
- 6) टोनिकनेक प्रतिक्षेपक क्रिया
- 7) डार्वियन प्रतिक्षेपक क्रिया
- 8) नवजात अवस्थेचे वर्गीकरण
- 9) मस्तकानुवर्ती क्रम
- 10) अक्षानुवर्ती क्रम
- 11) भाषाविकास व्याख्या
- 12) संवेदन व्याख्या

अतिसंक्षिप्त प्रश्न : (Unit -4)

- 1) पूरक आहार
- 2) लसीकरण
- 3) **B.C.G.** लस
- 4) एम.एम.आर. लस